

külözetlen az alapos klasszika-filológiai és filozófiai felkészültség is, hogy egy-egy mű tartalmában a szerző sokszor igen sovány eredetije elvásztható legyen a renaissance-irodalomban túltengő bőségben átvett klasszikus irodalmi formáktól és reminiscenciáktól.

Ez a kívánatos széleskörű tudományos tájékozottság, épen a jelen munka bizonyítja, megvan HUSZTI Józsefben. Épen ezért örömmel fogadjuk gondos kutatásainak eredményét, azt, hogy MÁTYÁS udvarában a neoplatonizmus irodalmi vitáját élénk figyelemmel kísérték, s ez az irodalmi mozgalom először VITÉZ János, majd BEATRIX királyné idejében! vett erősebb lendületet a királyi udvarban, ahol a királyi könyvtárban, amint az Husztinak számunkra legértékesebb megállapítása, épen ez az eszmevilág volt leggazdagabban képviselve.

Egy szerencséskezű kutatónk eredményeiből (ZALÁN Menyhért: *Árpádkori magyar vonatkozású kéziratok az osztrák kolostorok kéziratáraiban*, Pannonhalmi Szemle, 1926, 46—60. ll.) tudtuk meg, hogy a görög (bizanci) irodalom útja már MÁTYÁS kora előtt is átvezetett Magyarországon nyugat felé, mintha csak az irodalom is a nagy közlekedési utakon haladt volna, de a klasszikus görög filozófiának szellemi életünkre is kiterjedő hatását MÁTYÁS korában, most HUSZTI József bizonyította be a Corvina-könyvtár anyagának gondos tartalmi értékelésével. Munkájában töretlen utakon haladt s valóban irányt jelöl a Corvina-kutatások történetében.

TÓTH LÁSZLÓ.

Zolnai Béla: *II. Rákóczi Ferenc könyvtára*. Budapest, 1926. 8-ad r. 27 l. (Különlenyomat a Magyar Bibliofil Szemle 1925/26. évfolyamából.)

Tudományos irodalmunkban az újabb időben örvendetesen tért hódít a bibliográfiai feljegyzések szellemtörténeti értékelése. Épen ZOLNAI Béla volt az, aki ilyen természetű emlékek felhasználásával szinte iránytjelzően kimutatta a jansenizmus útját és hatásait szellemi életünkben. Most ismét egy hasonló tárgyú tanulmánya van kezeink között. THALY Kálmán *De Saussure Caesar* iratainak függelékében közli a RÁKÓCZI Ferenc hagyatékában visszamaradt könyvek jegyzékét. ZOLNAI Béla most ezen jegyzék alapján, mely 112 műről 290 kötetben emlékezik meg, éles szemmel és biztos kézzel megvonja a rodostói RÁKÓCZI lelki életének horizontjait. Ügyes csoportosítással kimutatja, hogy RÁKÓCZI érdeklődése elsősorban a vallásos élet mélységei felé irányult, de épen a könyvtárban lévő könyvek bizonyítják, hogy felfogása erősen JANSENIUS szelle-

mében fogant. ZOLNAI dolgozatának legfőbb eredménye ennek az általa már egyebütt is hirdetett tételnek okmányyszerű bizonyítása. De sokkal hozzájárul ZOLNAI a MIKES-probléma megoldásához is, mert minden alkalommal reámutat, ha valahol a rodostói könyvtár könyveinek hatását felleli MIKES valamelyik munkájában. Szellemi életünk fejlődéstörténete hiányos volna annak az irodalmi látókörnek ismerete nélkül, amelynek határait az egykorú magán- és közkönyvtárak könyvei jelölik meg. Ezért oly kívánatos tudományos szempontból, hogy mentül többen haladjanak a ZOLNAI által széles látókörrrel és kitünő módszeres felkészültséggel kijelölt úton, szellemtörténeti szempontból értékelve bibliográfiai emlékeinket.

TÓTH LÁSZLÓ.

Iványi Béla: *Mossóczy Zakariás és a magyar Corpus juris keletkezése.* Budapest, 1926. Kiadja a M. Tud. Akadémia. 8°. 2, 135 l.

A székfoglaló értekezés Mossóczynak, a *Corpus juris* első kiadásának életét és működését tárgyalja. Mossóczy alacsony sorsból emelkedett föl, családi leszármazását, iskoláztatását nem ismerjük. Kiváló szellemi tehetségekkel volt megáldva, már 20 éves kora előtt nyitrai kanonok, majd tinini püspök s királyi tanácsos lett. Az 1574: XVII. t.-c. a kir. helytartó mellé rendeli a fellebbezett perek felülvizsgálatára. IVÁNYI részletesen festi a XV—XVI. században uralkodott jogbizonytalanságot, Mossóczy is úgy nyilatkozik egyik 1585-iki levelében, hogy többnyire az igazságot osztó bírák sem ismerik a hazai jogot. Ily állapotok voltak a külföldön is. Azért mozgalom indul meg a törvények összegyűjtésére s közrebocsátására. Nálunk ezt a feladatot Mossóczy oldja meg kódexek alapján készült, a hibáktól lehetőleg megtisztított *Corpus juris*-ának nagyszombati 1584-iki kiadásával. Ennek szövege szolgált a későbbi kiadásoknak is alapjául. A műből 1586-ban TELBEDI hagyatékában még 400 példányt találtak, melyekből a kamara 200-at Mossóczynak engedte át. A Mossóczy halálakor fölvett leltár már csak 20 példányról számol be.

Mossóczy fiatalon, 45 éves korában hunyt el (1587), mint nyitrai püspök. Sokat betegeskedett s tán azért szeretett könyvei között tanulmányainak élni. Hatalmas könyvtára volt, mely 900-nál több művet tartalmazott, melyek A—K betűkkel jelzett tiz szekrényben voltak elhelyezve. Tartalmilag túlnyomó részök a theologiai szakra esett, a hazai és külföldi reformációs irodalom is képviselve van köztök, aztán következnek az ókori klasszikusok, a jogtudományi, történelmi, természeti